MAIJS

Pasaules preses brīvības diena

Kad svin? 3. maijā

Īss apraksts

Pasaules preses brīvības dienas mērķis ir sekmēt un aizstāvēt brīvu, plurālistisku un neatkarīgu mediju darbu visā pasaulē. Pasaules preses brīvības dienu atzīmē kopš 1993. gada, kad to iedibināja Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija jeb UNESCO. Šajā dienā UNESCO aicina īpaši godināt žurnālistus, kuri ir atdevuši dzīvību, pildot savus profesionālos pienākumus.

Kopš 2024. gada Eiropas Savienībā ir apstiprināts Eiropas Mediju brīvības akts, kas aizsargās Eiropas Savienības (ES) valstu žurnālistus un medijus no politiskas vai ekonomiskas iejaukšanās: pret žurnālistiem aizliegts izmantot spiegprogrammatūru, izņemot īpašus gadījumus; visu mediju pienākums ir atklāt informāciju par to īpašniekiem; paredzēts stiprināt sabiedrisko mediju redakcionālo neatkarību: ļoti lielas tiešsaistes platformas nedrīkst patvaļīgi ierobežot preses brīvību. Vairāk par Eiropas Mediju brīvības aktu lasāms ⇨ **šeit**, Eiropas Mediju brīvības akts latviešu valodā lasāms ⇨ **šeit**.

Plašāka informācija par Eiropas dienu un tās svinēšanas tradīcijām Latvijā lasāma ⇨ **šeit**.

Izmantojamie materiāli

Pamatskola

- ⇨ **Gudra bērna ceļvedis tiešsaistes brīnumu pasaulē**

Vidusskola

- ⇨ **Mācību materiālu kopa "Saglabājiet modrību tiešsaistē – uzziniet, kā atpazīt manipulāciju ar informāciju!"**
- ⇨ **Trīs izziņas video, kas pilnveido izpratni par viltus ziņām un to atpazīšanu**

Pedagogiem

- ⇨ **Pamatnostādnes skolotājiem un pedagogiem dezinformācijas apkarošanai un digitālās pratības veicināšanai izglītības un mācību procesā**
- ⇨ **Ētikas pamatnostādnes pedagogiem par mākslīgā intelekta (MI) un datu izmantošanu mācīšanas un mācīšanās procesā**

Eiropas diena

Kad svin? 9. maijā

Īss apraksts

Eiropas dienu ik gadu atzīmē 9. maijā. Tā ir veltīta mieram un vienotībai Eiropā. Šajā datumā atzīmē vēsturiskās Šūmana deklarācijas gadskārtu. Robērs Šūmans savā deklarācijā izklāstīja ideju, kā Eiropā iedibināt jauna veida politisko sadarbību, kas karadarbību starp Eiropas nācijām padarītu neiedomājamu. Šūmana priekšlikumu uzskata par pašreizējās Eiropas Savienības pirmsākumu.

Eiropas dienas 2025 pasākumi ir apkopoti ➪ šeit.

Eiropas eksāmens 7., 8., 9. maijā ➪ www.esmaja.lv

Eiropas dienā Latvijas sabiedrība jau 11 gadus piedalās Eiropas eksāmenā. Eiropas eksāmens notiek 7., 8., 9. maijā www.esmaja.lv. Jautājumi ir pielāgoti dalībnieku vecumam, mazākie atbild uz 10 jautājumiem, sākot no 4. klases – 20 jautājumi par Eiropas Savienību, tās vēsturi, vērtībām, aktuālajiem notikumiem sportā, mūzikā, kultūrā u.c. Ikviens var kārtot Eiropas eksāmenu sev ērtā laikā, piedaloties tajā individuāli, vienu reizi. Ikviens dalībnieks e-pastā saņem Apliecinājumu par dalību eksāmenā un uzzina iegūto punktu skaitu. Eiropas eksāmenā tiek apbalvoti labākie dalībnieki katrā vecuma grupā, kā arī aktīvākās Latvijas skolas un klases. Skolas savu dalību eksāmenā jau iepriekš var pieteikt ➪ **šeit**. Katru nedēļu notiek izloze, kurā piedalās tajā nedēļā pieteiktās skolas. Balvās – kartīšu spēle "Kas ES esmu?", kas palīdz pilnveidot zināšanas par Eiropas Savienību un gatavoties Eiropas eksāmenam, kā arī Eiropas eksāmena gudrības konfektes.

- Uzzināt vairāk par *Eiropas eksāmenu* www.esmaja.lv sadaļā ➪ **Eiropas eksāmens**.
- Gatavoties *Eiropas eksāmenam*, izmantojot ➪ **noderīgus materiālus**, kā arī ➪ **Eiropas Savienības mājas Izglītības resursu centra** sniegtās iespējas.
- Sekot mums sociālajos medijos – Facebook @EiropasEksamens, IG eiropas.eksamens

Eiropas stunda

9. maijā plkst. 9:00 aicinām Latvijas izglītības iestādes pieslēgties Eiropas stundai (Delfi.lv, Lsm.lv, kā arī Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā Facebook kontā). Eiropas stunda ir veltīta Eiropas dienai, tajā ietvertais saturs vienkāršā un saistošā veidā ļaus ikvienam papildināt savas zināšanas par Eiropas dienu, Eiropas Savienības vēsturi un aktualitātēm. Eiropas stunda šogad tiek piedāvāta divās daļās: 1.–4. klašu skolēniem (Mazie eiropieši), kā arī 5. klašu un vecākiem skolēniem un ikvienam interesentam. Eiropas stunda tiks papildināta ar mācību un metodisko materiālu. Sekojiet līdzi informācijai ➪ **šeit**.

Rokasspiediens Eiropai

➪ **"Rokasspiediens Eiropai"** simbolizē cieņu, sadarbību un vienlīdzību – Eiropas Savienības pamata vērtības. Katrai vecuma grupai ir izstrādāti atbalsta materiāli, lai "Rokasspiediens Eiropai" skolā būtu saistošs un sniegtu papildus izpratni par tā nozīmi, kā arī ļautu izzināt Eiropas Savienību. Iepazīstieties plašāk ar katram vecumposmam piedāvātajām aktivitātēm ➪ **šeit**.

Jauni mācību un metodiskie materiāli par Eiropas Savienību

Piedāvājam jaunus un daudzveidīgus mācību un metodiskos materiālus Eiropas Savienības tematikas integrēšanai ikvienā mācību jomā. Šie materiāli noderēs gan gatavojoties un atzīmējot Eiropas dienu, gan arī visa mācību gada garumā.

- **Nodarbību plāni:** ➪ **Eiropas Savienības vērtības**, ➪ **Mazie eiropieši**, ➪ **Zinātkārie eiropieši**, ➪ **Mēs esam Eiropa!**, ➪ **Romas līgums**.
- ➪ **Prezentācijas par Eiropas Savienību:** "Latvija un Eiropas Savienība", "Pilsoniskās līdzdalības iespējas Eiropas Savienībā", "25 jautājumi par Eiropas Savienību"
- ➪ **Krustvārdu mīklas** "Mini un atklāj!" par Eiropas Savienību (pamatskolas, vidusskolas skolēniem)
- ➪ **Eiropas dienas vizuālie materiāli** izmantošanai Jūsu pasākumos un komunikācijai.

Starptautiskā bioloģiskās daudzveidības diena

Kad svin? 22. maijā

Īss apraksts

Apvienoto Nāciju Organizācija (ANO) 22. maiju ir pasludinājusi par Starptautisko bioloģiskās daudzveidības dienu, kuras mērķis ir palielināt izpratni par bioloģiskās daudzveidības jautājumiem.

Ar bioloģisko daudzveidību apzīmē visu dzīvības formu dažādību uz Zemes. Tajā ietverta augu, sēņu, dzīvnieku un mikroorganismu sugu daudzveidība, to gēnu daudzveidība un ekosistēmu daudzveidība, kuras šīs sugas veido. Tā ir pamats, kas balsta visu dzīvības tīklu uz mūsu planētas. Šobrīd tiek novērota vēl nepieredzēta sugu skaita samazināšanās, ekosistēmu degradācija un kopējās ekoloģiskās stabilitātes zudums.

Cilvēku rīcības dēļ augu un dzīvnieku sugu skaits sarūk arvien straujāk, tādējādi ietekmējot ekoloģisko stabilitāti. Lai nodrošinātu bioloģiskās daudzveidības aizsardzību, tās aizsardzības jautājumi tiek iestrādāti nozaru stratēģijās un rīcības plānos. It īpaši svarīgi attiecībā uz tādām nozarēm kā mežsaimniecība, lauksaimniecība, zivsaimniecība, enerģētika, transporta nozare un plānošana.

Eiropas Savienībā ir izstrādāta bioloģiskās daudzveidības politika un pieņemti normatīvie akti, ar mērķi nodrošināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (Putnu un Biotopu direktīvas, kā arī Invazīvo sugu pārvaldības regula). ES nozīmes ⇨ **aizsargājamo teritoriju tīkls – Natura 2000**, ir ES dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzības politikas būtiskākā sastāvdaļa.

Latvijā ir konstatētas 18 047 dzīvnieku, 5396 augu un aptuveni 4000 sēņu sugas. Zinātnieki lēš, ka aptuveni 907 sugas (3,3 % no kopējā sugu skaita) ir retas un apdraudētas. Latvijā īpaši aizsargājamo sugu un biotopu sarakstos iekļautas ⇨ **721 augu un dzīvnieku suga** un ⇨ **84 biotopi**. *Natura 2000* tīklā Latvijā ir iekļautas 333 teritorijas.

⇨ **Starptautiskā bioloģiskās daudzveidības diena**

Izmantojamie materiāli

- ⇨ **52 soļi bio daudzvedībai pilsētvidē**
- ⇨ **Virtuālās realitātes rīks Apputeksnētāju parks**
- ⇨ **Bioloģiskā daudzveidība un izglītība**

Sākumskola

- ⇨ **Papīra vistiņa**

Pamatskola

- ⇨ **Kartīšu spēle "Iepazīsti apputeksnētājus!"**
- ⇨ **Galda spēle par bioloģisko daudzveidību**